

2. Gaverdovskiy Yu. K. (2014). Teoriya i metodika sportivnoy gimnastiki: [uchebnik v 2t.]. Moskva. T. 1. [in Russian].
3. Deyneko A.H., Marchenkov M.K., Krasova I.V. (2018). Navchalniy posibnik z distsiplini [Teoriya ta metodika obranogo vidu sportu] (sportivna gimnastika). Harkiv. [in Ukrainian].
4. Deyneko A. H. (2017). Vdoskonalennya zmagalnih vprav na kiltsyah gimnastiv 10-12 rokiv zasobami spetsialnoy fizichnoy pidgotovki. Slobozhanskiy nauko-sportivniy visnik [nauk.- teoret. zhurn.]. Harkiv. № 4(60). 32-35. [in Ukrainian].
5. Krucevich T. (2003). Teoriya i metodika fizicheskogo vospitaniya [Theory and methods of physical education]. [in Russian].
6. Manko L. G. (2015). Razvitie gibkosti u gimnastok 10-12 let na osnove sopryazhennoy fiziko-tehnicheskoy pidgotovki: dis. na poluchenie nauch. stepeni kand. ped. nauk: spets. 13.00.04 [Teoriya i metodika metodika fizicheskogo vospitaniya, sportivnoy trenirovki, ozdorovitelnoy i adaptivnoy fizicheskoy kulturyi]. Sankt-Peterburg. [in Russian].
7. Platonov, V. N. (2015). Sistema podgotovki sportsmenov v olimpiyskom sporte. Obschaya teoriya i eyo prakticheskie prilozheniya: uchebnik [dlya trenerov]: v 2 kn. [System of athletes' preparation in the Olympic sport. General theory and its practical applications: textbook [for coaches]: in 2 books]. Kiev: Olimpiyskaya literature. Book 2. [in Ukrainian].

УДК 796.011.3:378

Жамардїй В.О.
кандидат педагогічних наук, викладач
Українська медична стоматологічна академія, м. Полтава

РЕАЛІЗАЦІЯ КОНЦЕПЦІЇ МЕТОДИЧНОЇ СИСТЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ ФІТНЕС-ТЕХНОЛОГІЙ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ

У статті розглядаються шляхи реалізації концепції методичної системи застосування фітнес-технологій в освітньому процесі з фізичного виховання студентів. З'ясовано, що реалізація концепції методичної системи застосування фітнес-технологій має враховувати умови гуманізації, гуманітаризації та демократизації освіти. Процес опанування фітнес-технологіями здійснювався за трьома відомими аспектами: концептуальним (осмислення суттєвості фітнес-технологій, їх структури та функцій); категоріальним (оволодіння понятійним апаратом і визначенням основних категорій); гносеологічним (освоєння принципів і методів пізнання). Досліджено, що мета та завдання методичної системи застосування фітнес-технологій можуть бути досягнуті шляхом дотримання загальнодидактичних принципів навчання, модифікованих до фізкультурно-оздоровчої діяльності студентів (культуровідповідності, інтеграції, підтримки фізкультурно-оздоровчих ініціатив, індивідуалізації, диференціації, оптимальності, самоорганізації, відповідальності, варіативності й альтернативності, принцип єдності навчання і виховання).

Ключові слова: концепція, методична система, студенти, фізичне виховання, фітнес-технології.

Жамардїй В.А. Реализация концепции методической системы применения фитнес-технологий в образовательном процессе по физическому воспитанию студентов

В статье рассматриваются пути реализации концепции методической системы применения фитнес-технологий в образовательном процессе по физическому воспитанию студентов. Исследовано, что реализация концепции методической системы применения фитнес-технологий должна учитывать условия гуманизации, гуманитаризации и демократизации образования. Процесс освоения фитнес-технологий осуществлялся тремя известными аспектами: концептуальным (осмысление сущности фитнес-технологий, их структуры и функций); категориальным (овладение понятийным аппаратом и определением основных категорий); гносеологическим (освоение принципов и методов познания). Доказано, что цели и задачи методической системы применения фитнес-технологий могут быть достигнуты путем соблюдения общедидактических принципов обучения, модифицированных к физкультурно-оздоровительной деятельности студентов (культуросообразности, интеграции, поддержки физкультурно-оздоровительных инициатив, индивидуализации, дифференциации, оптимальности, самоорганизации, ответственности, вариативности и альтернативности, принцип единства обучения и воспитания).

Ключевые слова: концепция, методическая система, студенты, физическое воспитание, фитнес-технологии.

Zhamardiy V.O. Implementation of the concept of the methodical system of application of fitness technologies in the educational process of physical education of students

The article deals with the ways of realization of the concept of methodical system of application of fitness technologies in the educational process on physical education of students. It has been found out that the implementation of the concept of a methodological system for the use of fitness technologies should take into account the conditions of humanization, humanization and democratization of education. The process of mastering fitness technologies was carried out in three known aspects: conceptual (understanding the essence of fitness technologies, their structure and functions); categorical (mastery of the conceptual apparatus and definition of the main categories); epistemological (mastering the principles and methods of cognition). It is proved that the goals and objectives of the methodological system of the use of fitness technologies can be achieved by observing the general didactic principles of training, modified to the students' physical and fitness activities (cultural fitness, integration, support of physical and fitness initiatives, individualization, differentiation, differentiation and alternatives, the principle of unity of education and upbringing).

In general, the methodological system of application of fitness technologies should be carried out on the basis of a theoretical model, aimed at solving and providing a sufficient level of theoretical knowledge, the necessary motivational and value attitude of students to fitness technologies, means of physical culture and healthy lifestyle, harmonious development of the organism, high physical performance and a steady need for physical improvement in the process of their own professional activity.

Key words: concept, methodical system, students, physical education, fitness technologies.

Постановка проблеми та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Розв'язання проблеми застосування фітнес-технологій на заняттях із фізичного виховання студентів вимагають від викладачів кафедр фізичного виховання нових підходів і нестандартних рішень щодо підвищення ефективності освітнього процесу з фізичного виховання, який безпосередньо залежить від їх науково-філософських, суспільно-політичних, предметних і спеціально-функціональних знань, умінь і навичок, готовності до саморозвитку та самовдосконалення. Зазначене викликає необхідність у постійному оновленні наукових підходів до застосування фітнес-технологій на заняттях із фізичного виховання, пошуку оптимальних засобів досягнення мети освітнього процесу з фізичного виховання, що забезпечить гармонійний, неперервний і професійний розвиток студентів, формування здорового способу життя. Застосування фітнес-технологій на заняттях із фізичного виховання студентів має здійснюватися на засадах сучасної методології, що дозволяє здійснити системний аналіз освітнього процесу з фізичного виховання, умов і чинників, які впливають на його ефективність.

Концепція розвитку методичної застосування фітнес-технологій в освітньому процесі з фізичного виховання студентів ґрунтується на системному, комплексному, діяльнісному, особистісно-орієнтованому та технологічному наукових підходах. Під час розроблення нової методичної системи застосування фітнес-технологій постає необхідність чіткого визначення місця кожного наукового підходу в контексті загальної структури освітнього процесу з фізичного виховання, з'ясувати на формування яких підсистем вони впливатимуть і як взаємодіятимуть із іншими компонентами освітнього процесу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, розвиток фітнес-технологій у закладах вищої освіти дозволив звернути увагу на стан здоров'я і рівень фізичної підготовленості студентів, упровадження в освітній процес із фізичного виховання сучасних оздоровчих методик [1, 2, 3, 4, 8, 9, 17]. За даними К.В. Мулик, і К.В. Максимової, найважливішими завданнями сучасної освіти є реструктуризація дозвілля студентів із використанням сучасних засобів фітнесу та здоров'язберезувальних фітнес-технологій. Фітнес-культура є справжнім феноменом, високоєфективним засобом формування належного біологічного потенціалу здоров'я та адаптаційних можливостей студентів завдяки покращанню фізичних кондицій, зміцненню стану здоров'я та гармонійного розвитку [15].

Формування мети роботи. Мета статті полягає у реалізації концепції методичної системи застосування фітнес-технологій в освітньому процесі з фізичного виховання студентів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Реалізація концепції методичної системи застосування фітнес-технологій в освітньому процесі з фізичного виховання студентів має враховувати умови *гуманізації, гуманітаризації та демократизації освіти*. У сучасній психолого-педагогічній науці гуманізація розглядається як особистісно-орієнтований, суб'єктний підходи до виховання особистості. Застосування фітнес-технологій в освітньому процесі з фізичного виховання ЗВО передбачає персональний характер навчання з урахуванням індивідуально-психологічних особливостей студента. Освіта розглядається як гуманістична, тому що вона більш повно й адекватно відповідає дійсній природі людини, допомагає їй виявити те, що закладено у ній природою. Даний напрям утверджується педагогічною наукою України як особистісно-орієнтований, гуманістичний [5, 7, 8, 9, 11, 12]. Він передбачає організацію освітнього процесу з фізичного виховання таким чином, щоб створити сприятливі умови для виявлення та розвитку здібностей, саморозвитку, самоактуалізації та самореалізації кожного студента. При цьому створюються умови для індивідуалізації застосування фітнес-технологій, урізноманітнення форм проведення фізкультурно-оздоровчих занять, надання студентам права спільного управління спортивно-масовими та фізкультурно-оздоровчими заходами.

Гуманітаризація освітнього процесу щодо застосування фітнес-технологій передбачає вивчення їх змісту та полягає у розгляді: історичної спадщини фізичної культури, українських національних традицій; системи діалектичних методів дослідження й удосконалення фізкультурно-оздоровчої діяльності; походження системи оздоровчих знань, наукових та історичних питань становлення фізкультурно-оздоровчої діяльності.

Під *демократизацією* освіти розглядається формування освіти в Україні на демократичних засадах, що передбачає децентралізацію, регіоналізацію в управлінні освітою, автономізацію навчальних закладів, систем навчання, перехід до державно-громадської системи управління освітою, співробітництво «викладач – студент» у навчально-виховному процесі [14, с. 66].

Реалізація концепції методичної системи застосування фітнес-технологій в освітньому процесі з фізичного виховання здійснюється за декількома напрямками. Найбільш важливим є *психологічний напрямок*, який передбачає навчання студентів фітнес-технологіям на основі їх індивідуальних психолого-типологічних особливостей і стилів діяльності. Технології, що розраховані на середнього студента, не можуть задовольнити сучасні вимоги до фізичної підготовленості майбутнього фахівця. Тому, активізація процесу навчання, його ефективність знаходяться у прямій залежності від вивчення, розробки та впровадження диференційованих та індивідуальних прийомів і форм фітнес-технологій. Подання змісту фітнес-технологій відбувалося в різних формах відповідно до психологічних особливостей студентів.

Важливим напрямком реалізації концепції є *організація проведення занять*. Традиційними формами занять із фізичного виховання є лекції, практичні, індивідуальні, самостійні заняття та консультації. Переважним методом викладу матеріалу була розповідь і бесіда, які спрямовані на формування потреби в опануванні студентами системою знань у сфері

фітнес-технологій. Бути суб'єктом навчальної діяльності означає, по-перше, ціннісно ставитися до неї; по-друге, володіти культурними способами її здійснення; по-третє, вміти самостійно ставити цілі, планувати їх досягнення, оцінювати результати; по-четверте, виконувати рефлексію виконаних дій [10, с. 179].

Процес опанування фітнес-технологіями здійснювався за трьома відомими аспектами: *концептуальним* (осмислення суттєвості фітнес-технологій, їх структури та функцій); *категоріальним* (оволодіння понятійним апаратом і визначенням основних категорій); *гносеологічним* (освоєння принципів і методів пізнання). У технології навчально-пізнавальної діяльності використовувалися різні форми абстрактного мислення: поняття (виділення ознак), судження (ствердження або заперечення властивостей предмета) та висновок [11, с. 162].

Мета та завдання методичної системи застосування фітнес-технологій можуть бути досягнуті шляхом дотримання *загальнодидактичних принципів навчання* [16], модифікованих до фізкультурно-оздоровчої діяльності:

– *культуровідповідності*, який являє собою процес формування особистості на основі загальнолюдських, естетичних і духовних цінностей фізичної культури та спорту, народних традицій і шанобливого ставлення до історичної спадщини інших країн і народів. Культурологічний підхід у процесі застосування фітнес-технологій є одним із визначальних чинників підвищення соціальної активності студентів, дотримання здорового способу життя;

– *інтеграції* – суть цього принципу полягає у тому, що він системно об'єднує всі компоненти методичної системи, а також розкриває її взаємодію з оточуючим середовищем. Методична система виявляє свої властивості лише за умови, коли її компоненти об'єднано взаємодіють на основі інтегруючих підстав;

– *підтримки фізкультурно-оздоровчих ініціатив*, який виявляється в успішному розвитку мотиваційно-ціннісного ставлення до фітнес-технологій і вибору змісту засобів і форм проведення фізкультурно-оздоровчих занять;

– *індивідуалізації* – врахування в освітньому процесі індивідуально-психологічних особливостей, рівня фізичної та технічної підготовленості кожного студента;

– *диференціації* – розкриває механізм розвитку систем різних рівнів і рангів, від первинної цілісності до внутрішньо диференційованих структур. Принцип диференціації обґрунтовує реалізацію методичної системи на основі законів розвитку та системного аналізу, наявності в ній ускладнень і диференціації на підсистемах нижчих рівнів, зберігаючи при цьому її цілісність;

– *оптимальності* являє собою розробку таких норм і вимог, які в разі їх застосування у процесі фізкультурно-спортивної діяльності забезпечують оптимальні затрати засобів і ресурсів за високого оздоровчого ефекту;

– *самоорганізації* полягає у формуванні операційної діяльності застосування фітнес-технологій, в основі яких – технологія, вміння самостійно займатися фізичними вправами;

– *відповідальності* – цей принцип полягає у самоаналізі, самоконтролі та самооцінці застосування фітнес-технологій, фіксації фізкультурно-оздоровчих показників, їх аналізі й оцінюванні;

– *варіативності й альтернативності* передбачає різноманіття форм, методів, засобів фізкультурно-оздоровчої діяльності, комунікативності викладача, постійного творчого пошуку в створенні авторської системи застосування фітнес-технологій;

– *принцип єдності навчання і виховання* – забезпечує реалізацію виховної функції через різні форми співпраці в навчальній діяльності. Виховання здійснюється не завдяки зовнішнім чинникам, а на основі організованої провідної діяльності – навчальної, фізкультурно-оздоровчої, спортивно-масової, тренувальної, змагальної тощо, у якій першочергову роль відіграють знання, способи й уміння виконання рухових дій [7, 8, 9, 11, 12, 13, 15].

До педагогічних умов ефективного функціонування методичної системи застосування фітнес-технологій можна віднести інноваційні технології, методи, засоби, оцінку діяльності тощо, які дозволяють доповнити зміст концепції авторським баченням перспектив і можливостей її розвитку, місця в фізкультурно-оздоровчій системі та її адаптованість до реальних умов існування. Умови формування і розвитку методичної системи застосування фітнес-технологій у фізичному вихованні студентів залежать від зовнішніх чинників, які створюють позитивне фізкультурно-оздоровче середовище; внутрішніх чинників, які залежать від потенціалу студента (мотивація, психологічні якості, рівень фізичної підготовленості, стан здоров'я тощо); та матеріально-технічні чинники, які створюють необхідні умови для занять фітнес-технологіями.

Основною формою застосування фітнес-технологій в освітньому процесі з фізичного виховання студентів є практичні заняття, на яких також розглядається інформаційний матеріал. Новостворена методична система застосування фітнес-технологій передбачає різні форми навчання, які впливають від особистісно-орієнтованого фізичного виховання, відносин між викладачем і студентами. Основними формами навчання студентів фітнес-технологіям були фронтальна, колективна, групова, індивідуальна та змішана. В основу індивідуальних форм навчання покладені показники фізичної підготовленості, стан здоров'я та уподобання студентів.

Висновки і перспективи подальших розвідок у даному напрямі. У цілому методична система застосування фітнес-технологій має здійснюватися на основі теоретичної моделі, направленої на вирішення і забезпечення достатнього рівня теоретичних знань, необхідного мотиваційно-ціннісного ставлення студентів до фітнес-технологій, засобів фізичної культури та здорового способу життя, гармонійного розвитку організму, високої фізичної працездатності та стійкої потреби у фізичному вдосконаленні в процесі власної професійної діяльності. Перспективи подальших розвідок у даному напрямі полягають у викладенні результатів педагогічного формувального експерименту.

Література

1. Арефьев В. Г., Левінська К. І. Використання інноваційних фітнес-технологій у корекції показників фізичного стану осіб зрілого віку // Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова. Серія 15 : Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (Фізична культура і спорт). – Київ, 2016. – Вип. 10 (65) 15. – С. 4–7.

2. Базильчук В. Б. Організаційні засади активізації спортивно-оздоровчої діяльності студентів в умовах вищого навчального закладу : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук з фіз. вих. та спорту : спец. 24.00.02 «Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення». – Львів, 2004. – 22 с.
3. Баліцька Є. П. Мотивація студентів до занять фітнесом в технічному вищому навчальному закладі // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – Харків, 2013. – № 6. – С. 3–6.
4. Беляк Ю., Грибовська І., Музика Ф., Іваночко В., Чеховська Л. Теоретико-методичні основи оздоровчого фітнесу : навч. посіб. – Львів : ЛДУФК, 2018. – 208 с.
5. Буліч О. Здоров'я студента в суперечностях системи фізичного виховання з педагогікою і гігієною // Молода спортивна наука України : зб. наук. праць з галузі фізич. культ. та спорту. – Вип. 7. – Т. 2. – Львів, 2003. – С. 201–205.
6. Грибан Г. П. Фізичне виховання студентів аграрних вищих навчальних закладів : монографія. – Житомир : Вид-во «Рута», 2012. – 514 с.
7. Дутчак М. В. Спорт для всіх в Україні : теорія та практика : [монографія]. – Київ : Олімпійська література, 2009. – 280 с.
8. Завидівська Н. Н. Теоретико-методичні засади фундаменталізації фізкультурно-оздоровчої освіти студентів у процесі здоров'язбережувального навчання : автореф. дис. ... д-ра пед. наук зі спец. 13.00.02 «Теорія та методика навчання (фізична культура, основи здоров'я)». – Київ, 2013. – 40 с.
9. Іваночко В., Грибовська І., Музика Ф. Оздоровчий фітнес у фізичному вихованні студентів навчальної секції фізичної реабілітації : навч. посіб. – Львів : ЛДУФК, 2014. – 128 с.
10. Коменский Я. А. Избранные педагогические сочинения : [в 2-х т.]. – Т. I. – Москва : Педагогика, 1982. – 656 с.
11. Круцевич Т. Ю. Теорія і методика фізичного виховання : підручник для студ. вузів фіз. вихов. і спорту : в 2 т. – Т. 2. Методика фізичного виховання різних груп населення. – Київ : Олімпійська література, 2008. – 368 с.
12. Кузнецова О. Т. Методична система застосування оздоровчих технологій у процесі фізичного виховання студентів засади : дис. ... докт. пед. наук : 13.00.02 – теорія та методика навчання (фізична культура, основи здоров'я). – Київ, 2018. – 613 с.
13. Лубышева Л. И. Концепция физкультурного воспитания : методология развития и технология реализации // Физическая культура : воспитание, образование, тренировка. – 1996. – № 1. – С. 5–11.
14. Методика навчання і наукових досліджень у вищій школі : навч. посіб. / С. У. Гончаренко, П. М. Олійник, В. К. Федорченко та ін. – Київ : Вища школа, 2003. – 324 с.
15. Мулик К. В., Максимова К. В. Культурологічна еманация фітнес-культури як засіб оздоровлення студентської молоді // Педагогіка та психологія. – 2017. – Вип. 58. – С. 71–82.
16. Фридман Л. М. Педагогический опыт глазами психолога : книга для учителя. – Киев : Просвещение, 1987. – 238 с.
17. Южакова Н. В., Удалова Е. П. Использование фитнес-программ в практике физического воспитания студенток // Молодой ученый. – Казань, 2016. – № 3. – С. 1037–1040.

Reference

1. Arefiev V. H., Levinska K. I. (2016). "Use of innovative fitness technologies in correction of indicators of physical condition of persons of mature age // Scientific journal of the National Pedagogical University names M.P. Dragomanov. Series 15 : Scientific and Pedagogical Problems of Physical Culture (Physical Culture and Sports)". Kyiv, Iss. 10 (65) 15. pp. 4–7.
2. Bazylychuk V. B. (2004). "Organizational principles of activation of students' sports and health activity in higher educational institutions : author. diss. for the sciences. degree of cand. sciences in phys. sports exit : special 24.00.02 "Physical Culture, Physical Education of Different Populations". Lviv, 22 p.
3. Balitska Ye. P. (2013). "Motivation of students for fitness in a technical higher education institution // Pedagogy, psychology and biomedical problems of physical education and sport". № 6. Kharkiv, pp. 3–6.
4. Belyak Yu., Hrybovska I., Muzyka F., Ivanochko V., Chekhovska L. (2018). "Theoretical and methodological foundations of wellness fitness : tutorial". Lviv, LSUFK. 208 p.
5. Bulich O. (2003). "Student's health in the contradictions of the physical education system with pedagogy and hygiene // Young Sports Science of Ukraine : coll. sciences. works in the field of physical. cult. and sports". № 7. T. 2. Lviv, pp. 201–205.
6. Hryban H. P. (2012). "Physical education of students of agrarian higher educational institutions : monograph". Zhytomyr, View of "Ruta". 514 p.
7. Dutchak M. V. (2009). "Sport for All in Ukraine : Theory and Practice : [monograph]". Kyiv, Olympic Literature, 280 p.
8. Zavydivska N. N. (2013). "Theoretical and methodical principles of fundamentalization of physical culture and health education of students in the process of health-saving learning: author's abstract. dis ... dr. ped. specialty sciences 13.00.02 "Theory and methods of teaching (physical culture, fundamentals of health)". Kyiv, 40 p.
9. Ivanochko V., Hrybovska I., Muzyka F. (2014). "Wellness fitness in physical education of students of educational section of physical rehabilitation : tutorial". Lviv, LSUFK, 128 p.
10. Komenskij Ya. A. (1982). "Selected pedagogical works : [in 2 volumes]". T. I., Moscow, Pedagogy, 656 p.
11. Krusevich T. Yu. (2008). "Theory and methods of physical education : a textbook for the stud. high school physical edu. and sports. T. 2. Methods of physical education of different population groups". Kiev, Olympic literature. 368 p.
12. Kuznietsova O. T. (2018). "Methodical system of application of health-improving technologies in the process of physical education of students of the basics: diss. ... doc. ped. sciences: 13.00.02 Theory and methods of teaching (physical culture, basis of health)". Kyiv, 613 p.

13. Lubysheva L. I. (1996). "The concept of physical education : development methodology and technology implementation // Physical culture : education, education, training". № 1. P. 5–11.
14. "Teaching and Research Methods in Higher Education : tutorial". / S. U. Honcharenko, P. M. Oliinyk, V. K. Fedorchenko and others. (2003). Kyiv, High School. 324 p.
15. Mulyk K. V., Maksymova K. V. (2017). "The cultural emanation of fitness culture as a means of healing student youth // Pedagogy and Psychology". № 58. pp. 71–82.
16. Fridman L. M. (1987). "Pedagogical experience through the eyes of a psychologist : a book for the teacher". Kiev, Enlightenment. 238 p.
17. Juzhakova N. V., Udalova E. P. (2016). "The use of fitness programs in the practice of physical education of students // Young scientist". Kazan, № 3. pp. 1037–1040.

УДК 796.015.136:796.85

Задорожна О. Р., Бріскін Ю. А., Сосновський Д. Д., Романюк Р. І., Рихаль В. І.

СТАВЛЕННЯ ФАХІВЦІВ З БОКСУ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ ТАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ НА РІЗНИХ ЕТАПАХ БАГАТОРІЧНОГО УДОСКОНАЛЕННЯ СПОРТСМЕНІВ

У статті представлено думки експертів-фахівців з боксу щодо реалізаційних положень тактичної підготовки на різних етапах багаторічного удосконалення спортсменів. Актуальність роботи зумовлена наявністю різних підходів до тактичної підготовки у спортивних єдиноборствах, відсутністю її цілісного розгляду та належного науково-методичного обґрунтування у нормативно-правових документах.

У дослідженні були використані методи: теоретичний аналіз, документальний, узагальнення даних літератури та мережі Інтернет, експертне оцінювання та математичної статистики.

Встановлено, що у науково-методичній літературі та нормативно-правових документах, присвячених тактичній підготовці у спортивних єдиноборствах, наявне різне ставлення до її реалізації, а також диспропорція уваги дослідників щодо складових тактичної підготовленості спортсменів. Головний акцент у дослідженнях зроблено на впровадження засобів та методів тактичної підготовки у поєднанні з технічною. При цьому тактичне мислення, тактичні знання та контроль тактичної підготовленості спортсменів представлені у літературі фрагментарно.

У дослідженні взяли участь шість експертів-фахівців з боксу. У статті представлено їх думки щодо реалізації тактичної підготовки на різних етапах багаторічного удосконалення спортсменів у боксі. Встановлено, що фахівці здебільшого одностайні в оцінюванні таких положень: напрямки тактичної підготовки спортсменів (коефіцієнт конкордації становив 0,58); чинники, які впливають на стратегію підготовки до конкретних змагань (0,62); розділ інформації «Змагальна діяльність» (0,54); розділ інформації «Теоретико-методичні основи підготовки спортсменів» (0,51); словесні методи тактичної підготовки (0,5-0,63); наочні методи тактичної підготовки (0,75-0,78); практичні методи тактичної підготовки (0,5-0,6); засоби та методи контролю тактичної підготовленості спортсменів (0,54). В інших запитаннях думки експертів були або неузгодженими, або недостовірними ($p > 0,05$).

Ключові слова: спортивні єдиноборства, тактична підготовка, спортивна майстерність, реалізаційні положення, інформація, засоби, методи, контроль.

Задорожная О. Р., Брискин Ю. А., Сосновский Д. Д., Романюк Р. И., Рихаль В. И. Отношение специалистов по боксу в реализации тактической подготовки на разных этапах многолетнего совершенствования спортсменов. В статье представлены мнения экспертов-специалистов по боксу по реализационных положений тактической подготовки на различных этапах многолетнего совершенствования спортсменов. Актуальность работы обусловлена наличием различных подходов к тактической подготовки в спортивных единоборствах, отсутствием ее целостного рассмотрения и надлежащего научно-методического обоснования в нормативно-правовых документах.

В исследовании были использованы методы: теоретический анализ, документальный, обобщение данных литературы и сети Интернет, экспертной оценки и математической статистики.

Установлено, что в научно-методической литературе и нормативно-правовых документах, посвященных тактической подготовке в спортивных единоборствах, имеется различное отношение к ее реализации, а также диспропорция внимания исследователей относительно составляющих тактической подготовленности спортсменов. Главный акцент в исследованиях сделано на внедрение средств и методов тактической подготовки в сочетании с технической. При этом тактическое мышление, тактические знания и контроль тактической подготовленности спортсменов представлены в литературе фрагментарно.

В исследовании приняты участие шесть экспертов-специалистов по боксу. В статье представлены их мнения по реализации тактической подготовки на различных этапах многолетнего совершенствования спортсменов в боксе. Установлено, что специалисты в основном единодушны в оценке таких положений: направления тактической подготовки спортсменов (коэффициент конкордации составил 0,58) факторы, влияющие на стратегию подготовки к конкретным соревнованиям (0,62) раздел информации «Соревновательная деятельность» (0,54) раздел информации «Теоретико-методические основы подготовки спортсменов» (0,51) словесные методы тактической подготовки (0,5-0,63) наглядные методы тактической подготовки (0,75-0,78) практические методы тактической подготовки (0,5-0,6) средства и методы контроля тактической подготовленности спортсменов (0,54). В других вопросах мнения экспертов